

Emlékezés dr. Czúth Béláné főiskolai docensre

Mély részvéttel kísértük utolsó útjára, tisztelegtünk emléke előtt és búcsúztunk szeptember 6-án a Szeged-Belvárosi Temetőben Dr. Czúth Bélánétól, Valikától, Valika nénitől, a tanárképző főiskola Történettudományi Tanszékének nyugalmazott docensétől.

Életútja, mint ez sokak számára közismert, nem volt vadvirágos, problémamentes, hiszen 1932-ben látta meg a napvilágot az akkor Bács-Bodrog vármegyei Madaras községben, gyermekéveit beárnyékolta a második világháború, majd a tanítóképző évek következtek a bajai képzőben. Ekkor ünnepeltük országos rendezvények tömegével, óriási lelkesedéssel az 1848/49-es forradalom és szabadságharc centenáriumát. Ez olyan hatással volt rá, hogy a Petőfi-téma, a magyar szabadságküzdelmek története egész életére elkísérte további munkássága során. Egész életében hitt abban, hogy valóban elérkezik a korszak, amikor „a szellem napvilága ragyog be minden ház ablakán”, a korszak, amikor „a jognak asztalánál mind egyaránt foglalhat helyet”, csak ezért nekünk is tenni kell, kinek-kinek tehetsége szerint. A tudományegyetem történelem szakát Szegeden végezte el 1955-ben, majd levelező tagozaton magyar szakos diplomát is szerzett 1961-ben.

Tanári működését a Hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnáziumban kezdte, ekkor kötöttek házasságot Czúth Bélával, az egyetem Ókortudományi Intézetének munkatársával, s 1956-ban gyermekük, Ágnes is megszületett. Az elkövetkező esztendőkből Szegeden a Főfasori, majd a Petőfitelepi, végül pedig a Béke

utcai általános iskolában tanárkodott, Hét évig Szeged város általános iskolai történelem szakos szakfelügyelőjeként tevékenykedett, majd a Szegedi Pedagógiai Továbbképzési Központ vezető-helyetteseként dolgozott. 1973–1975 között a Szegedi Megyei Jogú

Városi Tanács Művelődési Osztályán az általános iskolai ügyek előadója volt. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Történettudományi Tanszékére 1975-ben került, s nyugdíjazásáig adjunktus, majd docensként a történelem-tanítás szakmódszertana, az Állampolgári és Jogi Ismeretek és a Historiográfia stúdiumait vezette. Korábbi működési köréhez sem lett hűtlen: még 1975-ben életre hívta a Történelem szakvezető tanárok szakmódszertani munkaközösségét,

melynek húsz éven keresztül elnöki teendőit is ellátta. A Magyar Történelmi Társulat igazgatóválasztmányának tagja, Szegedi és Csongrád megyei Csoportjának két évtizedig titkára, Tanári tagozatának pedig elnökhelyettese volt. Szakmai elismerését bizonyítja, hogy az Országos Pedagógiai Intézet Országos Történelmi Tantárgyi Bizottságának állandó tagjává választották.

Ha valakiről, akkor róla elmondhatjuk, hogy megszállott pedagógus volt a szó legnemesebb értelmében, sőt – ha lehet rangsorolni ezen a téren – a pálya legnehe-

zebb, legkevésbé elismert területét választotta működési köréül: a szakmódszertan, ezen belül a történelemoktatás szakmódszertana kutatásának és oktatásának feladatát.

Sokaknak az volt a véleménye (néha ma sem hallunk mást), hogy az oktató munkához nem kell más, csak jó szaktárgyi ismeretanyag s némi veleszületett pedagógusi véna. Ahogy hajdan a mágusokról, a tanáreberről is elmondják „pedagogus non fit, sed nascitur”. Czúth tanárnő pedig éppen ezen a területen bizonyította be széles körű szakmai felkészültség, nagy gyakorlat, és igényesség birtokában, hitelt érdemlően munkásságával, hogy a szaktárgyi tudás igenis megtanulható, elsajátítható, hatásos szakmódszertani ismeretek nélkül kevés az eredményes oktatáshoz, az ismeretek hathatós és érzelmileg is motivált átadásához átadásához. Nem túlzok, ha azt mondom, hogy a történelemoktatás szakmódszertanát „művészi tökélyre emelte” országos elismertséget váltva ki.

Időt, energiát, fáradságot nem kímélt, ha arról volt szó, hogy tudását, ismereteit, tapasztalatait hallgatóinak átadja. Bár ellensége volt az ésszerűtlen bürokráciának, mindig naprakész volt vállalt feladataival, s azok adminisztrációjával, (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy nem kis feladat volt pl., akkor az 50-60 végzős hallgatóról a jellemzés kötelező megírása.) Fél száz publikációja, tucatnyi lektori véleménye, kéziratai ellenére állíthatom, hogy a személyes kontaktust, a közvetlen közlést, megbeszélést minden írásnál többre tartotta. Húsz év leforgása alatt több mint hatvan előadást tartott témájából Borsodtól Csongrád megyéig és Bihartól Tolna-Baranyáig tanári továbbképzéseken, de országos és nemzetközi szinten is remekül megállta a helyét.

Következetes ember volt: csak olyan feladatokat vállalt, melyeknek értelméről, igazságáról meg volt győződve, azért viszont rendíthetetlenül kiállt józan érveléssel, meggyőző bizonyítékokkal és mindig készen

a másik fél igazsága elismerésére. A jobbító szándék minden cselekedetében fellelhető volt, a gáncsoskodást, az őszintétlenséget, az elvtelen megalkuvást mélyen elítélte és véleményét e téren soha nem rejtette véka alá. Kócos dolgokba, tisztátalan ügyekbe soha nem keveredett, bátran kiállta igazsága mellett, a frázisoktól mentes őszinte beszéd talpig becsületes híve volt. Ugyanakkor segítőkész, empátiával megáldott egyéniség, aki mások jogaiért, igazságáért mindig fenntartások nélkül foglalt állást, tanítványai, kollégái számára mindig volt néhány jó szava, okos tanácsa, ha szükség úgy hozta egy-egy vizsgázó megjegyzése. Tudtuk, hogy nagyon mély érzésű, önérzetes ember, akivel legkevésbé a reá vonatkozó döntéseket (kitüntetés, előléptetés stb.) lehetett elfogadtatni. Természetesen ő is, mint minden ember, vágyott az elismerésre, de szerénysége tiltotta számára ennek kinyilvánítását. Bár számos kitüntetés birtokosa volt: megkapta a „Kiváló munkáért”, az „Oktatásügy Kiváló dolgozója” a „Pedagógus Szolgálatért Emlékérem” elismeréseket, mégis azt szerette, ha őt a jól elvégzett munka dicséri. Legboldogabb akkor volt, amikor tanítványai hálás visszajelzéseit vehette a tőle tanult módszerekkel elért eredményes munkájukról.

Imádta családját, férjének életében szinte menedzsere volt. Leányáról, unokáiról fényképek garmadáját hozta megmutatni, s mesélő kedve soha ki nem apadt, de problémáiról nem beszélt vagy csak nagyon szűkszavúan, pedig a családi tragédiák nagyon megviselték, s talán ez a személyes visszafojtottság is közrejátszott abban, hogy betegágyának esett, s csak nővére áldozatkész segítségével révén sikerült közel egy évtized alatt részlegesen felépülnie. Személyében egy ragyogó felkészültségű pedagógust, kiváló kollégát, jó barátot, érző szívű embert vesztettünk el, emlékezzünk reá nagyrabecsülés-sel és szeretettel, s kísérjük el utolsó útjára. Nyugodjék békességben! SZEGFÜ LÁSZLÓ